దివ్యదీపకళిక

1

వివాహమహోత్సవ దివసం సమీపించిన కొద్దీ దేవసేనకు క్షణ మొక యుగంగా గడిచింది. జసల్‌మియర్ యువరాజు విక్రమసింహుని సందర్శనం కోసం ఆమె అనుక్షణమూ తహతహ లాడింది. విక్రమసింహునికీ, దేవసేనకూ వివాహం స్థిరపడి, ప్రధాన మహోత్సవం జరిగి అంతా ఒక పక్షం రోజులే అయింది. జాల్వారు రాజపురోహితులు 'శుభస్యశీఘ్రం' అని వెంటనే వివాహముహూర్తం కూడా నిర్ణయించారు. ఆ శుభ ముహూర్తానికిక మూడు రోజులే వ్యవధి! అయినా దేవసేన కా మూడు రోజులు, ఒక్కొక్క లిప్త ఒక్కొక్క కల్పంగా ఎంతో మందకొడిగా కాళ్ళీడ్చుకుంటూ గడిచిపోతున్నట్లనిపించాయి.

దేవసేన జాల్వారు సంస్థానాధీశుని మొదటి కుమార్తె. జసల్‌మియర్ సంస్థానాధీశులు, జాల్వారు ప్రభువులు కొంచెం దగ్గర బంధువులు. దేవసేనకు, విక్రమసింహుడు వరసకు మేనమామ కుమారుడు. అందుచేత విక్రమసింహు డామె కేమీ కొత్తకాదు. పసితనంలో వారిద్దరూ చాలా కలిసి మెలసి ఆడుకున్నారు. ఈడూ, జోడూ చూచిన రాజబంధువులు అప్పుడే వారిద్దరూ అన్నివిధాలా అనురూపులయిన వధూవరులని నిర్ణయించారు. దేవసేనా విక్రమసింహులు యుక్తవయస్కులు కాగానే యథావిధిగా వివాహమే నిర్ణయించారు.

జసల్‌మియర్, జాల్వారు రెండు మార్వారు రాజ్యానికి లోబడిన చిన్న చిన్న సామంతరాజ్యాలు. ఆ రాజ్యాధీశు లిద్దరు ఆ రోజుల్లో మార్వారు, మేవారు రాజ్యాల మధ్య జరిగిన పెద్ద పెద్ద యుద్ధాలలో అనేక మారులు మార్వారు రాజ్యాధీశునికి పెట్టని కోటలుగా నిలబడ్డారు. ఇంకా అతనికి అనేక విధాలుగా సాయపడ్డారు.

అందుచేతనే మేవారు రాజ్యాధిపతి కుంభరాణాకు మొట్టమొదటినుంచీ జాల్వారు, జసలుమియరు రాజ్యాలంటే అరికాలిమంట నెత్తికెక్కేది. వారిద్దరూ వియ్యమంది బాగా బలపడుతున్నారన్న వార్త వినగానే అతడు మరింత మండిపడ్డాడు.

వివాహ వార్త విన్న మరునాడే జాల్వారు రాజ్యాధిపతి సమక్షానికొక దూతను పంపించాడు. దేవసేనను తన కిచ్చి వివాహం చేయవలసిందనీ, ఆ విధంగా తమ ఉభయరాజ్యాల మైత్రీ బాంధవ్యాలకు మాంగళ్యదోహదం కలిగించ వలసిందనీ ప్రార్థించాడు.

జాల్వారు రాజ్యాధిపతి అప్పటికప్పుడే కుమార్తె దేవసేన వివాహానికి కావలసిన సంభారాలన్నీ సమాయత్తపరుచుకున్నాడు. కుంభరాణా సందేశం అందిన మరునాటి రాత్రే వివాహ సుముహూర్తం!

ఆ పరిస్థితులలో అతడేటూ నిర్ణయించలేక ఎంతో భయపడ్డాడు. కుంభరాణా చండశాసనుడు! అతని సందేశం తిరస్కరిస్తే ఏ క్షణంలోనైనా అతడు సైన్యాలతో సహా జాల్వారు రాజ్యం మీదికి విరుచుకుపడవచ్చును! పోనీ అనుకొని కుంభరాణాకే కన్యనిస్తే ఇరుగు పొరుగు సామంతరాజ్యం జసల్‌మియర్‌తో ఎడతెగని యావజ్జీవ వైరం ఏర్పడవచ్చును!

అదీగాక, జసల్‌మియర్ యువరాజూ, కుమార్తె చిన్నప్పటినుంచీ ఎంతో ఆప్యాయంగా కలిసిమెలిసి ఉన్నారనీ, అనుక్షణము ఒకరొకరి కోసం ఎంతయినా ఉవ్విళ్లూరుతున్నారనీ అతడెరుగును. కుమార్తెను కుంభరాణా కీయడానికి అంగీకరిస్తే దేవసేన వెనువెంటనే ఎలాంటి అఘాయిత్యానికైనా ఒడిగట్టవచ్చును. ఆ రోజులలో క్షత్రియ మహిళలేమాత్రం ఆత్మగౌరవహాని సూచన కనిపించినా వెంటనే అగ్నిహోత్ర జ్వాలలలో ఆత్మాహుతికి సిద్ధపడేవారు. జాల్వారు రాజ్యాధిపతి కళ్ళకెదురుగా అటువంటి ఆత్మాహుతులెన్నెన్నో జరిగిపోయాయి. పైగా ఒకరొకరిమీద ప్రాణాలు పెట్టుకొని క్షణక్షణము శుభముహూర్తంకోసం నిరీక్షిస్తున్న వధూవరుల కావిధంగా తీరని ఎడబాటు కలిగించడాని కతనికి బొత్తిగా మనస్కరించలేదు. కొంత సేపటివరకు రాజమంత్రులలోనే

కుతకుతలాడిన ఆ మథన క్రమక్రమంగా అంతఃపురంలో కూడా ఒక పెద్ద ఆందోళనజ్వాల రేకెత్తించింది.

దేవసేన కా దుర్వార్త ఒక పెద్ద పిడుగులా వినిపించింది.కలకలలాడే ఆమె ముఖం ఒక్క మారుగా వెలవెలపోయింది.

అది చూచిన ఆమె తలిదండ్రులకిద్దరికీ గుండె తరుక్కు పోయింది. ఇక ఏమయినా సరే, తన కుమార్తెను విక్రమసేనునికే యిచ్చి వివాహం చెయ్యాలని జాల్వారు ప్రభువు నిశ్చయించుకొన్నాడు. కుంభరాణా దూతతో ఆ విషయం నిష్కర్షగా చెప్పివేశాడు. తీరా వివాహ ముహూర్తం నిశ్చయించిన పిమ్మట ఆ విధంగా వివాహ సందేశం పంపిం చడం సుక్షత్రియ రాజన్యులకు తగదనీ, అది అందరికీ అగౌరవ హేతువనీ గట్టిగా తూలనాడాడు. కుంభరాణా దూత ముఖం ముడుచుకుని వెంటనే తిరిగి వెళ్లి పోయాడు.

మరునాడు జాల్వారు కోటలో తిరిగి యథాప్రకారంగా వివాహ సన్నాహాలు ప్రారంభమయ్యాయి. జసల్మియరు రాజు యువరాజుతో సహా వివాహానికి తరలివచ్చాడు. దేవసేన నూతన వధూవేషంతో కల కలలాడుతూ వివాహ వేదికమీద కూర్చుంది.

రాజపురోహితులు యథావిధిగా విఘ్నేశ్వరపూజ కుపక్రమిం చారు. అంతలోనే జాల్వారుకోట బురుజులపై భయంకరయుద్ధ భేరీ ధ్వనులు మారుమోగాయి. అందరు మహా ప్రళయమేదో ముంచుకు వచ్చిందని భయపడ్డారు. చివరి కనుకున్నంత పనీ జరిగింది.

చిత్తూరు దుర్గాధిపతి కుంభరాణా తన సైన్యాలన్నింటితోను కలిసి ఒక్కుమ్మడిగా దండెత్తి వచ్చాడని జాల్వారు నగరంలో అంతటా ఒక పెద్ద గగ్గోలు బయలుదేరింది. రాజబంధువులంతా ఆ వివాహ సన్నాహం అంతటితో ఆపి వేయించి వెను వెంటనే రణరంగంలో కురికారు. ఇంకొకటి రెండు గడియలలో సమాప్తి కావలసిన దేవ సేన వివాహం హఠాత్తుగా అంతటితోనే ఆగిపోయింది!

విక్రమసింహు డదంతా చూచి ఒక నిమిషం వరకు అలాగే నిర్ఘాంత పోయాడు. అంతవరకు అలవోకగా తల వంచుకొని క్రీగంటి చూపులో అతని నొకకంట కనిపెట్టి చూస్తున్న దేవసేన కొంచెం తల

పైకెత్తి చూచింది. వారిద్దరి కళ్ళూ కలుసుకొన్నాయి. ఉత్తర క్షణంలో విక్రమసింహుడు వివాహ వేదిక దిగి నిశ్చల దృష్టితో ఒక క్షణ కాలం దేవసేన వైపెంతో అర్ద్ర దృష్టితో చూచాడు. దేవసేన లోలోపలే కుమిలి కుమిలి వెక్కి వెక్కి ఏడ్చింది. విక్రమసింహు డొరలోని కరవాలం చేజిక్కించుకొని చరచరా నాలుగడుగులు వేశాడు. తిరిగి ఇంకొకమారెంతో ఆత్మీయంగా దేవసేన వైపు చూచాడు. ఏదో చెప్పబోయాడు గాని, ఆ మాట చెప్పకుండానే ఉత్తర క్షణంలో అక్కడినించి కదిలి వెళ్ళిపోయాడు.

దేవసేన కతని చూపుల్లో ఒకే ఒక అర్థం సుస్పష్టంగా స్ఫురించింది.

"దేవసేనా! ప్రపంచంలో మన కిద్దరికీ ఎవరూ ఎడబాటు కలిగించలేరు. మనకేమీ భయం లేదు. ఇది అక్షరాలా యథార్థం. నా మాట నమ్ము!"

దేవసేన కా ధోరణి చూడగానే కొంచెం ధైర్యం కలిగింది. అంతలో కొంచెం దూరంలో రణభేరి మళ్ళీ హృదయ విదారకంగా మారు మోగింది!

అది వినీ వినగానే దేవసేనకేదో భయం వేసింది. ఆ భయోద్వేగంలో ఆమె ఏవేవో విపత్పరంపర లూహించుకొని మొదలు నరికిన తరువులా అలాగే కూలబడి పోయింది.

2

దేవసేన బాగా తెలివి వచ్చిన తరవాత నాలుగు వైపులా బాగా పరిశీలించి చూచింది. ఆమె పరిసరాలన్నీ అత్యద్భుతంగా మారిపోయాయి. కొంత సేపటి కామె కది చిత్తూరులో కుంభరాణా కోట అని స్పష్టపడింది. పరిచారిక లామెకు మిగిలిన కథ కొంత తెలియజేశారు.

యుద్ధంలో జసల్ మియర్, జాల్వారు ప్రభువు లిద్దరూ పూర్తిగా ఓడిపోయారు. కుంభరాణా చేతిలో దేవసేన ఒక బందీగా పట్టుబడింది. ఇక మిగిలిన విషయాలు పరిచారిక లెవరూ స్పష్టంగా చెప్పలేక పోయారు.

అలాగలాగ రెండు మూడు మాసాలు గడిచి పోయాయి. కుంభ రాణా అంతఃపురంలో ప్రవేశించి నప్పటినించీ దేవసేన మూర్తీభవించిన శోకదేవతే అయిపోయింది. మొట్ట మొదట కొన్నాళ్ళ వరకు ఆమె అన్న పానాలే ముట్టలేదు.

కాని క్రమ క్రమంగా దేవసేనలో వచ్చిన మార్పు చూచి అంతః పుర పరిచారిక లిక తమ కన్నులే నమ్మలేక పోయారు. ఇంకొక నెల రోజులు గడిచిపోయేసరికి ఆమె అందరితోను కలిసి మెలిసి తిరుగుతూ కలకలా నవ్వడం మొదలు పెట్టింది.

ఈ విచిత్ర పరిణామానికి కారణమేమో ఎవ్వరికీ తెలియ లేదు. ప్రతి నిత్యము భవానీ పూజ చేసి అఖండ దీపారాధన చెయ్యడం ఆమె కొక అలవాటయింది. దేవసేనలో ఇటీవల కలిగిన ఆ మహాత్పరిణామాని కది ఒక ముఖ్య కారణమై ఉండవచ్చునని పరిచారికలు కొందరు నిశ్చ యించారు.

దేవసేన నిత్యము దీప దీపాలవేళ చిత్తూరు కోట బురుజుపై నిలిచి ఆకాశం చుంబించే భవానీ దేవాలయానికి వెళ్ళి కొంచెంసేపు పూజా పునస్కారాలు చేసి తన ప్రాసాదానికి తిరిగి వెళ్ళిపోతూంటుంది. ఈ నాడామె దేవసన్నిధిని మోకరిల్లి ఆనంద పరవశ ముఖంతో లేచి నిల బడింది. దేవతామూర్తి పార్శ్వంలో నిలిచిన సుందరీ శిల్పాంజలిలో వెలిగే అఖండ దీపికలో కొన్ని కర్పూర ఖండాలర్పించింది. అరమోడ్పు కన్నుగవతో ఆ దేవి కత్యంత భక్తి భావంతో నమస్కరించింది. అంతలో అంతఃపుర పరిచారిక నిర్మల అక్కడికి వచ్చి ఆమెకు నమస్కరించింది.

"అమ్మా! వారు వస్తున్నారు! జాగ్రత్త! గుసగుసలాడుకొన్న సవ్వడి కూడా వినబడ కూడదు."

పరిచారిక వెంటనే వెళ్ళిపోయింది. అంతలో ఇంకొక పరిచారిక అక్కడ ప్రత్యక్షమయింది. కాని ఆమె పరిచారిక కాదనీ, పరిచారికా వేషంతో విక్రమసింహుడే అత్యంత నిగూఢంగా ఆ అంతఃపురంలో ప్రవేశించాడనీ ఆమె కంతకు పూర్వమే తెలిసింది. అతడు లోపలికి రాగానే దేవసేవ కళ్ళారా అతని వైపొకమారు చూచింది. మరు క్షణంలో భరించరాని శోకావేశంతో నేలపై కూలబడి పోయింది.

విక్రమసింహుడామెను తన ఒడిలో కూర్చోబెట్టుకున్నాడు. ఆమె నేత్రాలు రెండూ అప్రయత్నంగా మూసుకొన్నాయి. ముకుళించిన నేత్రాంతాలనుండి కన్నీరు మున్నీరై ప్రవహించింది. అంతటి మహా నంద సమయంలో ఆమె ఆ విధంగా దుఃఖించడానికి కారణమేమీ అతనికి బోధ పడలేదు. విక్రమసేనుడు మృదువుగా ఆమె కనురెప్పలు ముద్దు పెట్టుకొన్నాడు:

"దేవసేనా! నీవెందుకిలాగ విచారిస్తున్నావు? కారణ మేమిటి? కొంచెం నాతో చెప్పకూడదా?"

దేవసేన మళ్ళీ వలవలా వాపోయింది:

"రాణాకు, నాకు ఇంతకు పూర్వమే వివాహం అయిపోయింది. ఏమి చెయ్యను! నా నొసట రాసిన రాత ఇంతే!"

దేవసేన మళ్ళీ కుమిలి కుమిలి ఏడ్చింది. కాని విక్రమసేను డిక్కడా చెక్కు చెదర లేదు. పైగా పక పకా నవ్వాడు:

"నీవింతటి వెర్రిదానవని అనుకోలేదు! దైవసాక్షిగా మనిద్దరి వివాహము ఇంతకు పూర్వమే జరిగిపోయింది! ఆపైన కుంభరాణా నిన్నెంత వేదోక్తంగా వివాహమాడినా అది నిజమైన వివాహం కాజాలదు! అతడు చేసినది సుక్షత్రియ ధర్మానికి కేవలం వ్యతిరేకం! దానికి తగిన ఫలితం అతడు త్వరలోనే అనుభవించి తీరతాడు! నా మాట నమ్ము!"

ఆ మాటలు విని ఆమె కొంచెం కుదుట పడింది:

"మీరింతమంది అంతఃపుర పరిచారికల కళ్ళు గప్పి ఇక్కడికి కెలాగ రాగలిగారు?"

విస్ఫారిత నేత్రాలతో ఆమె అలాగే ఆశ్చర్య పోయింది. విక్రమ సేను డా కథ అంతా సంగ్రహంగా ఆమెకు తెలియజేశాడు:

"రాణా నిన్నపహరించుకొని పోగానే నేను చేతులు ముడుచుకొని మాట్లాడ కూరుకొన్నా ననుకున్నావా? అప్పటినించీ నే నీ చిత్తూరు నగరంలో మారు వేషంలో తిరుగుతూనే వున్నాను. క్రమంగా అంతఃపుర పరిచారిక నిర్మలతో పరిచయం కలిగించుకొన్నాను. ఆమె ఒళ్ళో ఎంతైనా ధనం గుమ్మరించాను. నాకీ పరిచారికా వేషం ఆమె మూలం

గానే లభించింది. ఆమె అనుక్షణము నా కీ కోట అనుపానులన్నీ చెబుతూనే వుంది! అయితే ఈవేళే నేనిక్కడికి రావడానికి కొంచెం అదును దొరికింది. ఏమి చెయ్యను! ఎంత ప్రయత్నించినా ఇంతకు పూర్వం అది సాధ్యపడలేదు!"

విక్రమసింహుడు డొక్క నిట్టూర్పు విడిచి పెట్టాడు. దేవసేన అతన్ని గాఢంగా కౌగలించుకుంది:

"ఇక ఎన్నాళ్ళు నా కీ చెర! నన్నెప్పుడీ చెరనుండి విడిపిస్తారు!"

"ఎన్నో నాళ్లా! మళ్ళీ పున్నమనాటికి నీవు జసల్మియరు కోటలో ఉంటావు! ఇది ముమ్మాటికీ నిజం! నీవేమీ భయపడ నక్కరలేదు! తెలిసిందా?"

దేవసేన పైనున్న పున్నమి చంద్రునివైపు ఒకమారు చూచింది:

"అంతవరకు సప్తర్షులకేసీ, ఆ అరుంధతికేసీ మరొకమారు చూస్తూ ఉండండి! నే నా నక్షత్రాలకేసి చూచి సాక్షాత్తుగా మిమ్మల్ని చూచి నట్లే ఆనందిస్తాను.

"అమ్మవారి సన్నిధిని నే నిలాగే అఖండ దీపం వెలిగిస్తూంటాను. మీ రా కొండ శిఖరం మీద నిలబడితే నేను కనిపించకపోయినా ఈ చిన్న దీపమైనా కనిపించి తీరుతుంది! మీరు తిరిగి వచ్చేవరకు ఈ రెండు కోరికలు మాత్రం తప్పక చెల్లించండి!"

దేవసేన కంఠం గద్గదభారంతో వణికింది. ఆమె మరి మాట్లాడలేక పోయింది.

అంతలో వారి కనతిదూరంలో నిలబడిన నిర్మల తొందర తొందరగా అక్కడికి వచ్చింది:

"అమ్మా! లేవండి. ఎవరో మిమ్మల్ని వెతుక్కుంటూ ఇక్కడికే వస్తున్నట్లున్నారు."

దేవసేన అప్పటికి బాగా వేళ మించి పోయినదని గ్రహించింది. తటాలున లేచి నిలబడింది:

"తొందర తొందరగా తిరిగి వెళ్ళండి! నా మాట మరిచిపోకండి! మీకోసం నే నిలాగే వేయి కళ్ళతో కనిపెట్టుకుని చూస్తూంటాను! తిరిగి ఇక్కడి కెప్పుడు వస్తారు?"

అత డలాగే ఆమె కేసి చూస్తూ నిలబడ్డాడు. అంతలో ఆమె ఒక సంజ్ఞ చేసింది. విక్రమసేను డది గ్రహించాడు. దేవసేనా విక్రమసింహు లిద్దరూ భవానీదేవి పాదాలపై వాలిపోయారు. మరుక్షణంలోనే విక్రమ సింహుడు కోటబురుజుల మాటున పడి అదృశ్యుడయ్యాడు. దేవసేన కని పించినంతవరకు అత్యంత నిశ్చల దృష్టితో అతని వైపు చూచింది.

ఆపైన భవానీదేవి పాదాలపై కూలబడి పోయింది.

3

ప్రొటుపొద్దుట దేవసేన ప్రతి దినము భవానీ దేవత పాదసన్నిధానంలో అఖండ దీపిక వెలిగించి సప్తర్షి మండలంవైపే కాగ్రదృష్టితో చూచింది.

ఆ క్షణంలో ఆమె విక్రమసింహుని కళ్లారా చూచినట్లే ఆనందిం చింది. అప్పటినించి ఆ నిరీక్షణమే ఆమె కొక నిత్యోత్సవమయింది!

ఆ విధంగా ఒక పది పదిహేను రోజులు గడిచిపోయాయి. అంత వరకు ఆమెకు నిర్మల ద్వారా విక్రమసేనుని క్షేమవార్తలు, అతని ప్రయ త్నాలు అన్నీ తెలుస్తూనే ఉన్నాయి.

ఒక నా డెంత సేపటికీ నిర్మల ఆమె దగ్గరికి రాలేదు.

దేవసేన మరి వేచి ఉండలేక ఇంకొక పరిచారికను పిలిచి నిర్మల సంగతి గుచ్చి గుచ్చి అడిగింది. నిర్మలకు దేవిడీమన్నా జరిగిపోయిందనీ, ఆమె మరి అంతఃపురంలో అడుగు పెట్టడానికే వీలులేదనీ ఆ పరిచారిక సమాధానం చెప్పింది. దేవసేన ఆమె నెన్నో విధాల గుచ్చి గుచ్చి అడి గింది. కాని, ఆమె నిర్మలను గురించి అంతకంటె వేరే విశేషాలేవీ తనకు తెలియవనీ, అంతవరకే తెలిసిందనీ సమాధానం చెప్పింది.

మిగిలిన అంతఃపుర పరిచారిక లెవరో ఒక కొత్త పరిచారిక హఠా త్తుగా అంతఃపురంలో అడుగు పెట్టిన విషయం కొంచెం చూచాయగా అనుమానించి ఉంటారనీ, నిర్మలకు దేవిడీమన్నా జరగడాని కదే కారణమై

ఉండవచ్చుననీ, ఇక ఆ విషయంలో గట్టిగా కట్టుదిట్టాలు జరిగి ఉండ వచ్చుననీ దేవసేన గ్రహించివేసింది.

అయినా ఆమె తన ఆశ విడిచిపెట్టలేదు! అలాగే ఆ కోట బురుజుపై నిలిచి ఆకాశమే అందుకునే ఆ భవానీ దేవాలయంలో నిత్యము కర్పూర ఖండాలతో అఖండ దీపిక వెలిగించింది. అలాగే ప్రతి దినము సప్తర్షి మండలం వైపు రెప్ప వాల్చకుండా చూచింది.

మరి కొన్ని నెలలు గడిచిపోయాయి. కాని విక్రమసింహుని జాడే తెలియలేదు.

అయినా దేవసేన తన ఆశ విడిచిపెట్టలేదు. అలాగలాగ ఇంకా మరికొన్ని నెలలు, సంవత్సరాలు కూడా గడిచిపోయాయి. విక్రమసింహుడు మరి తిరిగి రానేలేదు. అయినా దేవసేన తన ఆశ విడిచి పెట్ట లేదు !

క్రమక్రమంగా కొన్ని వందల ఏళ్ళు గడిచిపోయాయి. అలనాటి రాజస్థాన వీరులు, వీరమహిళలు చారణులు గొంతెత్తి పాడే యశో గీతిక లలో లీనమైపోయారు !

కాని ఆనాడు దేవసేన భవానీదేవి పాదసన్నిధిని వెలిగించిన దీప కళిక ఈ నాటికీ రాజస్థాన వీర గీతికలలో నిలిచి ఒక దివ్య తారకలా తళతళా మెరుస్తూనే ఉంది !